

XYLELLA FASTIDIOSA

Wells et al. 1987

Fot. Ulla Jarlors, Bugwood.org

Ryzyko fitosanitarne: **wysokie**
Niepewność oceny ryzyka: **średnia**
Wymagania fitosanitarne: **podlega obowiązkowi zwalczania w krajach Unii Europejskiej**

Charakterystyka

Xylella fastidiosa to wolno rosnąca, ściśle tlenowa, Gram-ujemna bakteria o kształcie pałeczki, należąca do rodziny Xanthomonadaceae. Bakteria aktywnie przemieszcza się w tkance przewodzącej (ksylemie) gospodarza za pomocą długich pili typu IV. Wysoka temperatura 25–32°C sprzyja namnażaniu bakterii, natomiast w temperaturze poniżej 12°C następuje zahamowanie jej wzrostu. W krajach o mroźnej zimie nie przeżywa do następnego sezonu.

Rośliny żywicielskie

Xylella fastidiosa ma bardzo szeroki zakres żywicieli, do którego należy ponad 450 gatunków roślin ozdobnych, rolniczych i dziko rosnących, pochodzących z 70 różnych rodzin. W Polsce stanowi zagrożenie dla roślin takich jak: brzoskwinia, śliwa, wiśnia, czereśnia (*Prunus* spp.), grusza (*Pyrus* spp.), borówka (*Vaccinium* spp.) i winorośl (*Vitis* spp.). Na infekcje narażone są również drzewa z rodzajów: klon (*Acer* spp.), dąb (*Quercus* spp.), wiąz (*Ulmus* spp.) i oliwka (*Olea* spp.) oraz rośliny ozdobne, m.in. oleander (*Nerium oleander*), pelargonie (*Pelargonium* spp.), róża (*Rosa* spp.) i lawenda (*Lavendula* spp.). Rośliny dziko rosnące oraz chwasty często są porażone bezobjawowo.

Fot. Marco Scortichini, eppo.int

Nekrotyczne plamy z chlorotyczną obwódką na liściach winorośli porażonych *X. fastidiosa*

Fot. John Hartman, Bugwood.org

Pasma przebarwień pomiędzy tkanką zdrową a porażoną *X. fastidiosa* na liściach dębu

Fot. Marco Scortichini, eppo.int

Zwinięte liście brzoskwini porażonej *X. fastidiosa*

W przypadku zaobserwowania lub podejrzenia obecności bakterii należy o tym fakcie niezwłocznie poinformować najbliższą jednostkę Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.
www.gov.pl/web/piorin

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

INSTYTUT OCHRONY ROŚLIN
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

XYLELLA FASTIDIOSA

Wells et al. 1987

Xylella fastidiosa (XYLEFA) – <https://gd.eppo.int>

Fot. Phillip M Brannen, eppo.int

Objawy zgorzeli (późne lato) obserwowane na roślinach borówki zainfekowanych przez *X. fastidiosa*

Xylella fastidiosa (XYLEFA) – <https://gd.eppo.int>

Fot. Alexander, H. Purcell, eppo.int

Wiosenne objawy porażenia *X. fastidiosa* na liściach winorośli (po lewej zdrowy liść)

Xylella fastidiosa (XYLEFA) – <https://gd.eppo.int>

Fot. Marco Scortichini, eppo.int

Zielone plamy na pędzie winorośli zainfekowanej przez *X. fastidiosa* widoczne pod koniec lata

Objawy chorobowe

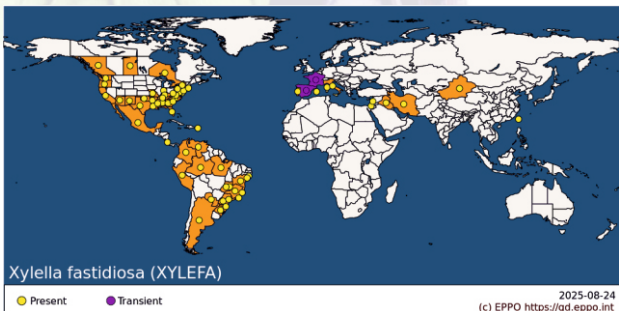
Bakteria namnaża się w ksylemie, tworząc rodzaj biofilmu, co w konsekwencji prowadzi do stresu wodnego i deficytu substancji odżywczych w roślinie. W zależności od gatunku porażonej rośliny można obserwować różne objawy chorobowe, takie jak: więdnienie liści wierzchołkowych, brzegowe nekrozy liści, oparzeliny (zgorzele) i chlorozy. Silne porażenie roślin może spowodować wysychanie owoców, opadanie liści, skracanie pędów oraz zamieranie roślin w ciągu 1–5 lat. Na brzoskwini, wskutek skrócenia międzywęźli, pokrój rośliny zmienia się, tworząc gęstszy i bardziej zwarty baldachim. Liście mają barwę ciemnozieloną i wykazują opóźnione starzenie się.

Sposób rozprzestrzeniania

Xylella fastidiosa jest przenoszona wyłącznie przez owady żywiące się sokami roślin, głównie z rzędu Hemiptera (pluskwiaki). Rozprzestrzenianiu patogenu sprzyja międzynarodowy obrót zainfekowanym materiałem sadzeniowym. Nie stwierdzono przenoszenia z nasionami.

Zasięg występowania

Bakteria występuje przede wszystkim w krajach Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej. W Europie jej obecność stwierdzono m.in. w Hiszpanii (Baleary), Włoszech, Francji (Korsyka) i Portugalii. W Azji występuje w Chinach (Xinjiang), Iranie, Iraku, Izraelu, Libanie, na Tajwanie.

Analizy Zagrożenia Agrofagiem (PRA) w Polsce
<https://www.plantquarantine.pl/pl/pr/1683.html>
e-mail: kwarantanna@iorpib.poznan.pl

Materiały opracowane w ramach dotacji celowej z budżetu państwa na rok 2023, na realizację zadania pn. „Monitorowanie i analiza nowych zagrożeń fitosanitarnych ze strony organizmów szkodliwych dla roślin”. Zaktualizowano w 2025 r.